

La fada Carabina - Daniel Pennac

Daniel Pennac és conegut a Catalunya pel seu assaig *Com una novel·la*, en el qual defensa la llibertat del lector a l'hora de saltar pàgines, abandonar un llibre a la meitat i altres drets elementals, com ara no llegir, que curiosament han estat motiu de polèmica. És previsible que l'èxit d'aquest assaig sobre la lectura hagi dut l'editorial La Magrana a rescatar una novel·la que Pennac va publicar a França fa anys.

La fada Carabina fuig per partida doble dels camins fressats, ja que tant els fets com la manera de narrar-los sorprenden per la frescor i l'originalitat. Si l'hagués escrit un autor català, seria considerat sense ombra de dubte un dels llibres de l'any, però tractant-se d'un de francès, es difícil que passi a la història de la literatura del país veí. La mateixa tradició novel·lística que dóna força i coixí a Pennac s'encarrega de treure-li mèrits.

És remarcable la quantitat de personatges insòlits que apareixen en aquest llibre. El narrador exerceix una feina tan infreqüent com la de «boc expiatori» en una editorial, després d'aprendre l'ofici en el departament de queixes d'uns grans magatzems. En altres paraules, és l'encarregat d'assumir els errors dels altres i d'aplacar els ànims amb les estratègies orals i gestuals convenients. Altres personatges són: un iugoslau que ensenya a disparar a les velles del barri després de passejar-les en autobús; una traficant de drogues que actua per motius humanitaris i profundament freudians; un secretari d'estat per a les Persones Grans que odia els vells; un policia permanentment disfressat de vídua vietnamita; un ancià ionqui i assassí, expert a explicar contes als nens... Però el que dóna interès a *La fada Carabina* no és l'extravagància dels personatges, sinó les relacions que estableixen entre ells en una trama mil·limètrica digna d'un relat *hard-boiled* de postguerra.

El llibre possibilita que cada lector faci una reflexió sobre la ciutat moderna a partir d'un text que està més enllà de la versemblança, ja que conforma un espai mític, més propi d'una faula intel·ligent que d'una novel·la negra: l'arquitecte que converteix en drogaaddictes els ancians dels barris vells per poder especular-hi després que es morin, i que carrega la culpa als immigrants amb la connivència del cap de policia. Poder, racisme, droga, corrupció, vellesa, arquitectura: grans problemes de la ciutat europea.

Daniel Pennac alterna tècniques novel·lístiques i teatrals, i és capaç de produir comentaris laterals sobre els temes més diversos sense caure en el tòpic. S'hi endevina un observador tenaç i diversificat. No és cap garantia de capacitat literària, però haver nascut a Casablanca i haver viatjat per tres continents de petit deu ajudar a fer-se un mostrari de tipus humans. Li agraden les escenes breus, però és generós amb els parèntesis i no defuig els jocs de paraules. En cap cas imposa la seva visió al lector; ni tan sols el consum d'opiàcics és tractat de manera monocroma. El seu estil festiu no passa per alt; es fa veure, però sense caure en l'exhibicionisme.